

**«Щорічна міжнародна конференція
МОЛОДИХ НАУКОВЦІВ»**

**«Annual Young Medical Scientists’
Conference 2021, AYMSConf 2021»**

25-26 листопада 2021

ТЕНДЕНЦІЇ ФОРМУВАННЯ ТЕРМІНОЛОГІЧНИХ ОДИНИЦЬ У ПСИХІАТРІЇ

Стась В.О.

Науковий керівник: к.філол.н., доц. Лехніцька С.І.
Кафедра мовної підготовки, сектор медичної термінології з основами латинської мови
Завідувач кафедри: д.філол.н., проф. Литвиненко Н.П.
Національний медичний університет імені О.О. Богомольця
м. Київ, Україна

Актуальність. Дослідження психіатричної термінології дозволяє упорядкувати та уніфікувати її, оптимізувати пошук і вибір термінів, дослідити етимологію і походження назв психічних захворювань

Мета. Провести аналіз та опис термінів латинського та грецького походження, що використовуються у професійній діяльності лікаря-психіатра

Матеріали та методи. Класифікаційний, описовий. Матеріали: Навчальний посібник «Словник – довідник психіатричних термінів» Кожина Г.М., Самардакова Г.О.; Lexicon of Psychiatric and Mental Health Terms Second Edition World Health Organization Geneva, 1994; 3. Хоміцька Етимологія деяких термінів судової психіатрії

Результати. Досліджуючи міжнародну термінологію в психіатрії, було виявлено, що часто сучасне значення термінів не співпадає з тим, яким воно було у момент їхнього виникнення. Наприклад, в античні часи припускали, що розумові здібності знаходяться під діафрагмою, тому грецький термін *phren* має значення не лише «діафрагма», а й «розум; душа», і відповідно терміноелемент *-phrenia* зустрічаємо у термінах *oligophrenia*, *hebephrenia*, *schizophrenia*.

При знанні греко-латинських терміноелементів можна легко зрозуміти значення багатьох психіатричних термінів, наприклад «аграфія» походить від грец. *a-* – заперечення та *grapho-* пишу, і означає порушення писання. Найчастіше зустрічаються такі терміноелементи: *psych* - душа (наприклад у терміні *psychiatry*; *-philia*, *-mania* «схильність» (*necrophilia*, *pyromania*); *somn-* «сон» (*somnambulism*), *mnes* – пам'ять (*amnesia*), *kinesia* – рух (*dyskinesia*), *somat-* тіло. (*psychosomaticus*), *phobia* - страх (*claustrophobia*). Варто зауважити, що термінів, які позначають фобії налічується в наш час понад 600.

На позначення культурно-специфічних психоточних синдромів окрім латинських і грецьких термінів зустрічаються терміни англійського походження «психоз Віндіго»; японського «Каросі» (смерть від трудового ідеїзму), «синдром Тайджин-кіюфу-шу»; та корейського походження «Хва-Б'юнг»; Термін «піблокто», який походить з мови ескімосів, позначає істерію в регіонах біля полюсів Землі, коли людина раптово стрибає в крижану воду.

У сучасній психіатричній термінології широко вживаються терміни, які містять метафору. Наприклад: «симптом вимислених думок», «ехо думки», «кльовання носом», «симптом монологу», «симптом дзеркала», «розумова жуїлка», «симптом цвяха».

В жодній галузі медицини не вживаються так широко, як в психіатричній, терміни, в складі яких є імена античних і літературних героїв та терміни-епоніми. Деякі захворювання отримали свої назви на честь реально існуючих людей, хвороби яких виразно проявилися: наприклад, «боваризм» на честь імені героїні роману «Мадам Боварі»; Історія про те, як відомий художник Ван Гог відрізав собі вуха дала поштовх виникненню терміну «симптом Ван Гога», коли хворі власноруч роблять собі хірургічні операції. Переживання імператора Наполеона щодо свого росту надихнуло називати це явище «комплексом Наполеона». Схоже походження мають і такі терміни, як «донжуанізм», «комплекс Дон Кіхота», «синдром Отелло», «Нарцизм» і т. д.

З кожним днем термінологія психіатрії поповнюється новими термінами, пов'язаними з сучасними проблемами психіки, наприклад термін японського походження «Отакун» позначає ігнорування підлітками реальності через віртуальний світ. До нових термінів також можна додати «Вигорання», «Розлад соціального спілкування», «Хоардинг»

Висновки: Терміни, які використовуються в професійній діяльності лікаря-психіатра, відрізняються 1) відмінністю семантики в порівнянні з сучасним значенням термінів через забобони і марновірства у минулому; 2) широким застосуванням латино-грецьких терміноелементів і префіксів; 3) варіативністю походження 4) присутністю метафор і неологізмів; 5) використанням у творенні назв хвороб імен відомих представників цих недуг або літературних героїв, у яких вперше з'явилися дані хвороби.

ТЕРМІНОЛОГІЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ КОСМЕТОЛОГА

Татьянич-Радківська Т.І.

Науковий керівник: к.філол.н., доц. Лехніцька С.І.
Кафедра мовної підготовки, сектор медичної термінології з основами латинської мови
Завідувач кафедри: д.філол.н., проф. Литвиненко Н.П.
Національний медичний університет імені О.О. Богомольця
м. Київ, Україна

Актуальність. Невід'ємною частиною професійної підготовки фахівця є засвоєння спеціальної термінологічної лексики, знання якої забезпечуватиме якісну роботу з навчальним матеріалом, науковими текстами, ведення медичної документації, обробку державної, соціальної та медичної інформації.

Мета зумовлена потребою цілісного й всебічного аналізу фахової лексики майбутнього лікаря-косметолога латинського та грецького походження, їхнього функціонування у науковій та науково-виробничій сфері.

Матеріали та методи класифікаційний, описовий, зіставний. Матеріали: Кісельова О.Г. Латинська мова та медична термінологія (практикум)/Кісельова О.Г., Лехніцька С.І., Шпинта Г.М. – Київ:В-во «Книга плюс», 2016; Lekhnitska S.I., Chady Awada Terminology of Greek and Latin origin – the core of medical vocabulary/ Lekhnitska S.I., Chady Awada // «Interaction of society and science: problems and prospects». – London, 2021– p.289-291.

Результати. Термін косметологія походить від грец. κοσμέω - прикрашати, доводити до ладу і -λογία – наука, вчення, отже, це наука, що займається вивченням естетичні проблеми організму людини, їх етіологію та методи корекції. Суміжною галуззю, що займається вивченням естетичних проблем організму, зокрема, проблемами шкіри є дерматологія, найменування якої походить від грец. δέρμα, ατος – шкіра і λόγια – наука, вчення і є розділом медицини, що вивчає будову і функціонування шкіри, а також волосся, нігтів, слизових оболонок, захворювання шкіри і методи їх профілактики та лікування. Термінологічне забезпечення даних галузей медицини здійснюється за рахунок термінів латинського та грецького походження.

Надання косметичних процедур є неможливим без сформованих базових знань, зокрема, з анатомії і фізіології, а також засвоєння відповідної термінології. Серед анатомічних термінів переважають терміни латинського походження, наприклад, barba,ae f – борода; musculus, i m – м'яз; nervus,i m – нерв; cutis,is f – шкіра; cuticula,ae f – шкірочка; facies,ei f – обличчя; folliculus,i m – мішечок; linea,ae f – лінія; manus,us f – кисть,рука; matrix – матриця; papilla,ae f – сосочок; pes,pedis m – стопа; pilus,i m – волосина; unguis,is m – ніготь. До термінів грецького походження належать: dermis – шкіра, дерміс; epidermis – надшкір'я; mesodermis – міжшкір'я; regionux – онігтя; eronychium – наднігтя; hyponychium – піднігтя.

Серед найменувань косметичних засобів по догляду до термінів грецького походження належать, наприклад, balsamum – бальзам; collagenum – колаген; probioticus – пробіотик; eubioticus – евбіотик; hyaluronum – гіалурон; tonos – тон; emplastrum, i n – пластр; до латинського – gelum,i n – гель; masca,ae f – маска; cremor,oris m – крем; fluidum, i n – флюїд; lotio,onis f – лосьон; pasta,ae f – паста; injectio,onis f – ін'єкція; aerosolum, i n – аерозоль.

Серед клінічних найменувань переважають терміни грецького походження, наприклад: psoriasis(від грец. psora – струпи) – псоріаз; dermatitis (від гр. derma – шкіра і itis – запалення) – дерматит; trichosis (від гр. trich – волосина і -osis – патологічний стан)– трихоз; paronychia (від гр.para – навколо і onych – ніготь)– пароніхія; dermatomycosis (від гр. derma – шкіра і -mycosis – грибкове ураження) – дерматомікоз; diathesis (від гр diathesis – хворобливий стан) – діатез. Але також трапляються терміни латинського походження, наприклад, cellulitis (від лат. cellula – клітина) – целюліт; vitiligo,inis f – лишай, висип; albinismus (від лат albus,a,um - білий) – альбінізм

Серед найменувань лікування також переважають терміни грецького походження, а саме, aromatherapia,balneotherapia, barotherapia, cryotherapia, hydrotherapia, mechanotherapia, balneotherapia, thermotherapia, thalassotherapiaб в яких зокрема можна виділити спільний терміноелемент грецького походження थेραπεία – служіння, лікування, і був запозичений у більшість сучасних мов.

Висновки. Проаналізувавши термінологічне забезпечення професійної діяльності лікаря-косметолога (або дерматолога), а саме, клінічні найменування методів лікування, фармацевтичні назви засобів для догляду, а також анатомічні терміни можемо зробити висновок, здебільшого переважають саме терміни грецького походження. Проте чимало зустрічається термінів латинського походження, зокрема, в анатомічній термінології. Вільне володіння термінологічного матеріалу сприятиме формуванню фахово грамотного спеціаліста.

ТЕРМІНОЛОГІЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ ЛІКАРЯ АКУШЕР-ГІНЕКОЛОГА

Федорович У.С.

Науковий керівник: к.філол.н., доц. Лехніцька С.І.

Кафедра мовної підготовки, сектор медичної термінології з основами латинської мови

Завідувач кафедри: д.філол.н., проф. Литвиненко Н.П.

Національний медичний університет імені О.О. Богомольця

м. Київ, Україна

Актуальність: існує необхідність дослідження природи терміну, його опису, аналізу термінологічних одиниць, що зумовлено потребою запам'ятовування термінів, що функціонують у спеціальності, розуміння патогенезу тощо.

Мета. Провести аналіз та опис термінів латинського та грецького походження, що використовуються у професійній діяльності лікаря акушера-гінеколога.

Матеріали та методи: класифікаційний, описовий, зіставний. Матеріали: Шульц Ю. Ф. Латинська мова та основи термінології / Ю. Ф. Шульц – 3-е вид.; Кісельова О. Г., Ніколаєнко О. І. Лексичний додаток з дисципліни «Латинська мова та медична термінологія» / Кісельова О. Г., Ніколаєнко О. І. – К.: «Книга-плюс», 2020.

Результати. 70 % термінів гінекології належить латинським термінам, 30 % – слова давньогрецького походження. З термінами латинського походження ми знайомимось, вивчаючи на анатомії будову органів і структур, зокрема, з такими термінами як uterus, i m; ovarium, i n; tuba uterina, vagina,ae f і т.д. Також ми часто зустрічаємо такі терміни в клінічній термінології як oophoron [oophor-], colpos [colp-], salpinx [salping-], embryo [embry-], tocos [toc(o)-]. Аналізуючи термінозабезпечення лікаря акушера-гінеколога: гінеколог – це медична спеціальність, що спеціалізується на веденні вагітності, прийманні пологів і